

Bűnevő

Íme Joseph — pipáját szívja letaposott sarkú, kopott orrú, barna bőrből készült házipapucsában, sárszín-sárga, olcsó áruk boltja szagát árasztó rongyos kardigánjában. Haja őszül, töredezett. Kiejtése olyan gyönyörű, szabatos és angolos, mint mindig.

— Walesben — meséli —, többnyire vidéken, egy Bűnevő néven ismert személyt tartottak számon. Ha valaki a halálán volt, a Bűnevőért küldtek. A háziak megfőzték az ételt és a koporsó tetejére rakták. Addigra persze a koporsót is előkészítették, ha egyszer már eldöntötték, hogy távozik az ember, ebben a kérdésben nem maradt választása. Más források szerint az ennivalót a holttestre helyezték, ami meglehetősen felületes étkezést tett lehetővé. A Bűnevő mindenesetre felfalta az ételt és még egy bizonyos összeget is kapott. A haldokló élete során felhalmozott bűnei a hagyomány szerint átvándoroltak a Bűnevő testébe, ki eképpen telítődött embertársai vétkével. A bűnöket oly mennyiségben halmozta fel, hogy senki sem akart érintkezni vele. Úgy is mondhatnánk, lelki vérbajos volt. Szóba sem álltak vele, kivéve persze amikor a soron következő étkezésre kellett az asszonyt meghívni.

— Az asszonyt? — csodálkozom.

Joseph nevet, azzal a széles féloldalas vigyorral, mely szája pipaszárat nem szorító szegletén elővillantja fogsorát. Mi ébreszti ezt a gúnyos farkas-mosolyt? Ezúttal vajon mit árultam el?

— Bennem öregasszonyként élnek, de éppenséggel férfiak is lehetnek. Bármik, amíg hajlandóak voltak megenni a bűnöket. Nyomorgó, vén szerzetek, akik számára ez volt az egyetlen mód, hogy öreg testükben tartsák a lelket. Egyfajta öregkori lelki prostitúció.

Joseph vigyorogva legelteti rajtam a szemét. Néhány történet jut eszembe, amit róla hallottam, róla és a nőkről. Előljáróban csak annyit, hogy három felesége volt. Kettőnk között persze nincs semmi, nem is volt soha, bár a kabátomat kicsit hosszabb ideig segíti fel. Aggodalomra nincs okom. Na nem mintha én hajlandó lennék a dologra. Mindemellett Joseph legalább hatvan éves, a kardigánja meg — ahogy a fiam mondanák — igazán undorító.

— Meggyilkolásuk balszerencsét hozott — jelenti ki Joseph —, és bizonyosan még egyéb kedvezmények is járultak ehhez. Azt hiszem, a bűnevés nagyon is említésre méltó cselekedet.

Joseph nem az a fajta, aki tapintatos, előzékeny hallgatásba burkolózik, ha rámered az ember, vagy éppen nincs mondanivalója. Ha te nem szólalsz meg, az tuti, hogy ő beszélni fog, és általában a legunalmasabb dolgokról, amik csak eszébe jutnak. Már mindent hallottam a virágágyásairól, a három feleségéről, meg arról, hogyan kell calla liliomot pincében termesztetni. A pincéjéről is tudok mindent, szerződhetnék oda idegenvezetőnek. Azt mondja, jót tesz a pácienseinek — nem „ügyfeleknek” hívja őket, Joseph nem vacakol a dolgok pontos megnevezésével — ha tudatosítják, hogy ő is ember. Istenem, mi tudjuk csak igazán. Addig duruzsol és duruzsol, míg rá nem ébredsz, hogy mivel nem fizetsz neki, mesélhet neked a szobanövényeiről; fizetsz, így hát ő is meghallgatja a tiedről szóló elbeszélést.

Azért időnként van valami abban, amit mond. Felemelem a kávéscsészémet, kíváncsian várva a talán most kínálkozó alkalomra.

— Jól van, megadom magam. Miért? — kérdezem.

— Teljesen nyilvánvaló — mondja, és füstfelhőket eregetve újból pipára gyűjt. — Először is a pácienseknek tulajdon haldoklásukat kell kivárniuk. Valódi krízishelyzet, semmi csalás vagy ámítás. Egészen addig nem háborgathatják az embert, úgymond, míg nem bizonyítható szándékuk komolysága. Másodszor pedig, bőséges étkezést biztosít egy főre.

Bánatosan nevet. Mindketten tudjuk, hogy pácienseinek fele nem izgatja magát azzal, hogy fizessen neki, még annyit sem, amennyit az államtól kapnak. Josephnek megvan az a szokása, hogy olyan embereket karol fel, akiket más még gumikesztyűben sem érint, s nem azért, mert betegek, hanem mert szegények. Segélyben részesülő anyák, meg hasonlók; ingatag hitelképes-

ségűek, akár maga Joseph. Egyszer a diliházában mondtak fel neki, mert be akarta vezetni a dolgozók ellenőrzését.

— És gondolj az időmegtakarításra — folytatja.

— Mindössze pár óra páciensenként, ellentétben a hosszú éve-kig tartó, heti kétszeri alkalommal, és az eredmény a végén egy és ugyanaz.

— Ez elég cinikusan hangzik — jegyzem meg ellentmondóan. Nekem kéne cinikusnak lennem, de mintha azért támadna, hogy a terület feladására kényszerítsen. Joseph szerint a cinizmus védekezés.

— Meg sem kéne hallgatni őket — mondja. — Egy árva szavukat sem. A bűnöket az étel közvetíti.

Hiretelen fáradtnak, szomorúnak és fáradtnak tűnik.

— Arra célzol, hogy elpocsékolom az idődet? — kérdezem.

— Nem az enyémet, kedvesem — válaszol. — A világ minden ideje az enyém.

Ez leereszkedően hangzott, ennél jobban semmit sem utálok. Mégsem vágom hozzá a kávéscsészémet. Nem vagyok annyira dühös, mint egykor lettem volna.

Sok időt vesztegettünk az én dühömré. Az egész csak azért volt, mert a valóságot olyan elfogadhatatlannak találtam — ez volt az én történetem. Oly befejezetlen, oly rendetlen, oly céltalan, oly végtelen. Azt akartam, hogy a dolgoknak értelme legyen.

Azt hittem, Joseph megpróbál majd meggyőzni, hogy a valóság tulajdonképpen nagyszerű és csodálatos, majd pedig megkísérli, hogy hozzá idomítson. De ő nem ezt tette. Ehelyett vidáman és azon nyomban egyetértett velem. Azt mondta, hogy az élet sok szempontból egy nagy rakás szar. Alaptétel volt.

— Tekintsd lakatlan szigetnek — mondta. — Ottragadtál. Azt kell eldöntened, hogy miként tudsz a legjobban boldogulni.

— Míg meg nem mentenek? — kérdezem.

— Azt felelj el — mondja.

— Képtelen vagyok — válaszolom.

Ez a beszélgetés Joseph irodájában zajlik. Az irodában, amely oly elhanyagolt, mint maga Joseph, és teli hamutálcától, lábszagtól, nyomorúságos szenvedéstől, meg elhasznált levegőtől bűzlik. De a hálószobámban is játszódik, a temetés napján. Josephén, aki mégsem volt a világ minden ideje.

— Lezuhant egy fáról — értesített Karen. Telefonálás helyett inkább személyesen jelentkezett. Joseph nem bízott a telefonok-

ban. Szerinte a kommunikáció során az üzenet túlnyomó része nem verbális.

Karen könnyezve állt a küszöbömön. Ő is egy volt Josephéi közül, egy közülünk. Az ő révén jutottam el én is Josephhez. Mostanra már egész hálózat alakult belőlünk, akárha jó fodrászt ajánlottunk volna egymásnak. Úgy csereberéltük Josephet, mintha szemetadtunk volna szemért, fogat fogért. Okos nők lecsatolható férjekkel, vagy zsenitudattól gyötört gyerekek idegzsábjával. Zilált életű okos nők lenyűgözve attól, hogy találtunk valakit, aki nem mondja: túl okosak vagyunk semhogya az hasznunkra válna. Meg hogy mindnyájunknak frontális lobotómiára lenne szüksége. Joseph szerint az ész kincs, csak látnánk mi történt a butákkal.

— Egy *fáról*? — majdnem sikítottam.

— Hatvan láb magasból, a fejére — válaszolt Karen és megint sírva fakadt. Szerettem volna jól megrázni őt.

— Mi a bűdös francot csinált egy hatvan láb magas fa tetején? — kérdeztem.

— Metszette — mondta Karen —, a kertjében. Egy ág beárnyékolta a virágágyásait.

— A vén trotty — mondtam, mert mérges voltam rá. Ez cserbenhagyás volt. Miért is gondolta azt, hogy joga van felmászni egy hatvan láb magas fa csúcsára, kockáztatva mindnyájunk életét? Talán a virágágyai többet jelentettek számára, mint mi?

— Most mitévők leszünk? — kérdezte Karen.

A *Mit tegyek?* egy kérdőmondat. A *Mit vegyek fel?*-lel bármikor helyettesíthető. Néhány ember számára a kettő egy és ugyanaz. Átnézem a szekrényemet a fellelhető legfeketébb ruhadarabok után kutatva. A kommunikáció nem verbális része lesz az, amit viselni fogok. Joseph észre fogja venni. Szörnyű érzés gyötör; amikor majd a halottasházban megjelenek, Josephet a borzalmas sárga kardigánjában és az ócska barna bőrből készült házipapucsában felravatolozva találom.

Nem kellett volna vesződnöm a feketével. Nem követelmény manapság. A három özvegy pasztell színekbe öltözött. Az első kékbe, a második mályvaszínbe, a harmadik — a jelenlegi — bézsbe. Elég sokat tudok a három feleségről, hála szabadnapjaimnak, amikor nem volt kedvem beszélni.

Karen is itt van, indiai ruhában sírdogál magában. Irigylem őt. Szeretném érezni a fájdalmat, de nemigen tudom elhinni, hogy

Joseph halott. Úgy tűnik, mintha csak tréfálna, mintha ez az egész csak egy anekdota lenne, tanító célzattal. Csalás és ámitás. *Rendben van Joseph*, hívnám, *megvan a válasz, most már előbújhatsz*. De nem történik semmi. A lezárt koporsó zárva marad, kiszivárgó füst-foszlányok sem adnak életjelt.

A lezárt koporsó a harmadik feleség ötlete. Szerinte így sokkal méltóságteljesebb — suttogják az emberek —, és ez bizonyára így is van. A koporsó sötét fából készült, jó ízléssel, hivalkodó díszítés nélkül. Erre a koporsóra senki sem készített és rakott ételt, senki sem evett belőle. Nincs itt nyomorgó vén szerzet, aki felfalná a répával és a krumplipürével együtt Joseph életének titkait. Fogalmam sincs, mi száradhatott Joseph lelkén. Mindemellett ezt mulasztásnak tartom, mi lesz így Joseph bűneivel? Köröttünk lebegnek azok, a lehajtott fejek fölött, miközben Joseph egy számomra ismeretlen férfitrónusra elmondja nekünk, hogy milyen csodálatos ember volt ő.

A temetés után visszamegyünk Joseph házába, a harmadik feleség házába, halotti torra — legalábbis amit régen így hívtak. Manapság már nem az; most kávé és frissítőket kínálnak.

A virágágyások tiszták. A kardvirágok ilyentájt már hervadnak és kissé megviseltek. A letört ág még a pázsiton hever.

— Egész idő alatt az volt az érzésem, hogy valójában nincs is ott — mondja Karen, miközben a gyalogúton befelé tartunk.

— Hol nincs valójában? — kérdezem.

— Hát ott, a koporsóban — válaszol Karen.

— Az Isten szerelmére, ezt ne kezd. — Az effajta szentimentális képzelgést magamban még csak elviselem valahogy, egészen addig, míg hangot nem adok neki.

— A halott az halott, Joseph ezt mondaná. A jelennel kell foglalkozni, emlékszel?

Karen — aki egyszer már öngyilkossági kísérletet tett — bólintott, és megint elsírta magát. Joseph az öngyilkos-jelöltek specialista volt. Eddig még soha nem vesztett el egyetlen egyet sem.

— Hogy csinálja ezt Joseph? — kérdeztem egyszer Karent. Öngyilkossági kísérleteknek nem hódoltam, így fogalmam sem volt róla.

— Az egészséget olyan *unalmasnak* állítja be — felelte Karen.

— Csak ennyi? — csodálkoztam.

— Segít elképzelni, hogy milyen érzés halottnak lenni — mondta Karen.

Emberek járkálnak csendesen a nappaliban és az étkezőben az asztal körül, melyet a harmadik feleség ezüst teakannával, meg egy váza rózsaszín és sárga krizantémmal díszített. Szinte hallani a gondolatmenetét: csak semmi túlzott temetési hangulat. A fehér asztalterítőn csészék, tányérok, sütemények, kávé, torták. Nem tudom, hogy a temetésektől miért éhezik meg az ember, de ez már csak így van. Ha még képes vagy rágni, tudod, hogy életben vagy.

Mellettem Karen egy szelet csokoládétortát töm magába. A másik oldalamon az első feleség áll.

— Remélem ön nem a dilisek közül való — fordul hozzám hirtelen. Még sohasem találkoztam vele, csak Karen mutatta meg nekem a temetésen. Egy papírszalvétába törölgeti ujjait. Halványkék hajtókáján egy madárfészket formázó arany brosstű van, tele tojásokkal. A középiskolára emlékeztet; macska- és telefonminta rátétes nemezzoknyák. Másolatok világa.

Megfontolom a válaszomat. Vajon ügyfelet értett ezen, vagy arról érdeklődik, hogy netalán tényleg elment az eszem?

— Nem — válaszolom.

— Gondoltam — mondja az első feleség —, nem úgy néz ki. Sokan azok voltak, csak úgy hemzsegték. Attól féltem, hogy lesz valami *incidens*. Amikor együtt éltem Josephfel mindig voltak ilyen *incidensek*. Telefonhívások éjjel kettőkor, állandóan ölték magukat. Elárasztották Josephet. Fogalma sincs, mi folyt ott. Némelyek rajongtak érte. Ha azt mondta volna nekik, hogy lőjék le a pápát, vagy hasonló, kapásból megtették volna.

— Nagyon nagyra tartották — jegyzem meg óvatosan.

— Nekem mondja?! — így az első feleség. — Néhányan azt képzeltek, hogy Joseph maga az Isten. Nem mintha ő ezt nagyon bánta volna.

A papírszalvéta nem elég, nyalogatja az ujjait.

— Túl tömény — mondja. — Az *övé*. — A második feleség irányába veti a fejét, aki soványabb, mint az első, és kissé céltalanul sétál el mellettünk a nappali felé.

— Legyen igazad, mondtam végül Josephnek. Csak egy kis csendre és nyugalomra vágyom, mielőtt alulról kéne szagolnom az ibolyát. — A csokoládétorta töménysége ellenére újabb szelettel lepi meg magát.

— Az *övé* volt az az örült ötlet, miszerint néhányukat fel kéne kérnünk, hogy mondják el a szertartáson rövid hitvallásukat

Josephről. Te teljesen becsavarodtál, kérdeztem tőle, persze a te temetésed, de én a helyedben mindenesetre észben tartanám, hogy lesz ott pár ember, aki jóval épeszűbb lesz, mint a többi. Szerencsére hallgatott rám.

— Igen — válaszolom. Csokoládékrémés az arca, szólnom kéne neki?

— Megtettem, ami tőlem telik — jelenti ki — nem volt túl sok, mégis valami. Ha úgy veszem, szerettem őt. Elvégre az ember csak úgy nem törölhet ki tíz évet az életéből. Én hoztam a süteményeket — teszi hozzá öntelten —, ez a legkevesebb, amit tettem.

Vetek egy pillantást a süteményekre. Fehér színű csillag és félhold formájú, színezett cukorral és kis ezüst gömböcskékkel díszített sütemények. Karácsony, fesztiválok és ünnepek jutnak róla eszembe. Ilyen süteményt készít az ember, ha kedveskedni akar valakinek; kedveskedni egy gyereknek.

Már eleget voltam itt. Körülnézek, keresve a harmadik, az ügyeletes feleséget, hogy elbúcsúzhassam tőle. Végül egy ajtónyílásban fedezem fel. Sír, a temetés alatt ezt nem tette. Az első feleség mellette van és fogja a kezét.

— Meghagyom így, ahogy van — mondja csak úgy maga elé a harmadik feleség. A válla fölött belátok a szobába, nyilvánvalóan Joseph dolgozószobájába. Nagy erőfeszítésbe telne ezt a bolhapiacot érintetlenül és rendetlenül hagyni. Az ablakpárkányon hervadozó begóniákról nem is beszélve. De számára semmilyen erőfeszítésbe nem kerül majd, mert Joseph itt van ebben a szobában, befejezetlenül. Egy óriási doboz befejezetlenség.

Joseph ellenáll annak, hogy becsomagolják és félretegyék.

— Kit gyűlölsz legjobban? — kérdi Joseph a megfelelő kerti madárfürdetőről szóló előadása kellős közepén. Természetesen tisztában van azzal, hogy nekem nincs kertem.

— Halvány fogalmam sincs — válaszolom.

— Akkor utána kéne járnod — így Joseph. — Jómagam nem múltó gyűlöletet táplálok egy fiú iránt, aki nyolc éves koromban a szomszédunkban lakott.

— De hát miért? — örülök, hogy ezt megúszhattam.

— Leszedte a napraforgómat. Tudod, én egy szegénynegyedben nőttem fel. Volt ugyan egy előkert-féleségünk, de azt is lesalakozták. Mégis sikerült ezt a csenevész kis napraforgót felnevelnem, csak a Jóisten tudja, hogyan. Minden reggel korán keltem és csak

néztem a napraforgót. Az a kis csirkefogó meg leszdedte. Merő bosszantásból. A későbbi bűnök többségét megbocsátottam, de ha holnap belebotlanék abba a kis buziba, belemártanám a késemet.

Fel vagyok háborodva, Joseph elérte, amit akart.

— Csak egy gyerek volt — mondom.

— Én is csak az voltam — válaszol. A legkorábban elkövetett vétkeket a legnehezebb megbocsátani. A gyerekek nem könyörültesek. A könyörületességet meg kell tanulni.

Most Joseph bizonyítja újfent, hogy ő is egy emberi lény, vagy saját magáról kéne megtudnom ezáltal valamit? Talán igen, de lehet hogy mégsem. Joseph történetei időnként kész példázatok, máskor meg csak úgy kiszaladnak a száján.

A második feleség — a mályva asszonyka — az előtérben csapdát állít nekem.

— Joseph nem úgy esett le — suttozja.

— Tessék? — kérdezek vissza. A három feleségnek családiásan hasonlóak a vonásai, mindnyájuknak szőkés haja és bizonytalan körvonalai vannak. De van valami ebben a feleségben, a szeme csillogása. Talán a bánat miatt, de az is lehet, hogy Joseph nem húzott mindig elég erős határvonalat a szakmája és a magánélete közé. A második feleséget enyhe ügyfél-illat lengi körül.

— Nem volt boldog, én vagyok a megmondhatója — folytatja. — Tudja, még mindig nagyon közel álltunk egymáshoz.

Azt akarja, arra a következtetésre jussak, hogy Joseph úgy ugrott le.

— Szerintem Josephfel minden rendben volt — felelem.

— Kifelé sosem mutatta — mondja. Sóhajt egyet. Épp be akar avatni, de legyen az bármi, amit fel akar fedni, hallani se akarom. Azt akarom, hogy Joseph olyan maradjon, amilyennek látszott; megbízható, tehetséges, bölcs és józan. Nem kell a sötét oldala.

Visszamegyek a lakásba. Fiaim elutaztak a hétvégére. Azon tűnődöm, hogy érdemes-e egymagamra ebédfőzéssel bajlódni. Aligha éri meg. A kicsire méretezett nappaliban bolyongok, néhány holmit szedegetek fel. Már nem a férjem dolgait. Félig elválthoz illően ő már másutt él.

Az egyik fiam épp most érte el a zuhanyzó-borotválkozó kort, a másik még nem, de mindegyikük nyomot hagy, ahányszor csak átszelik a szobát. Nyomokat, mint koszos fürdővíz a kád falán; zok-

nikat, közepénél kinyitva leborított papírkötésű könyveket, megrágott szendvicseket és újabban cigarettacsikkeket.

Egy koszos póló alatt azt a Hare Krishna magazint fedezem fel, amit a kisebbik fiam egy hete hozott haza. Aggódtam, hogy a serdülőkori vallási mánia borította el, de mégsem. Adott nekik huszónöt centet, mert megsajnálta őket. Gyerekkorában halott vörösbegegyeket temetett. Kiviszem a magazint a konyhába és bedobom a szemetesbe. A címlapon Krishna fuvolázik őt imádó hajadonok körében. Ragyogóan kék az arca, ami engem hullákra emlékeztet. Vannak dolgok, melyek nem hordoznak minden kultúrában azonos jelentést. Ha tovább olvasnék, megtudnám, hogy miért ártalmas az emberre a hús és a szex. Ha belegondolsz, nem is olyan rossz ötlet: nincs több riadt tehén, nincs több válás. Önmegtartóztató, imádkozó életmód. Elképzelem magamat, amint állok egy sarkon csengőt rázva, leomló ruhába burkolva. Önfeláldozóan és távolságtartóan, büntelenül. Bűn ez a világ, mondja Krishna. Ez a világ mindenkünk, mondja Joseph. Ez minden, amit formálnod kell; nem túl sok. Megmenteni nem fognak.

Lesétálhatnék a sarokra hamburgerért, vagy telefonon rendelhetnék pizzát. A pizza mellett döntök.

— Szeretsz te engem? — kérdi Joseph a karosszékéből.

— Hogy érted azt, hogy *szeretlek-e* téged? — kérdezek vissza. Túl korai ez, még nem gondolkodtam egyáltalán azon, hogy szeretem-e Josephet vagy sem.

— Nos, szeretsz? — kérdi.

— Nézd — higgadtan beszélek, de tulajdonképpen fel vagyok háborodva. Ez egy igény, és Josephnek velem kapcsolatban nem szabadna igényeket támasztania. Már így is túl sok igénnyel állok szemben. Hiszen ezért vagyok itt, nemdebár? Mert a kereslet meghaladja a kínálatot. — Olyan vagy, mint a fogorvosom. Nem gondolkozom azon, hogy szeretem-e a fogorvosomat vagy sem. Nem kell, hogy szeressem őt. Azért fizetem, hogy rendbe hozza a fogaimat. Az egész világon csak két ember van, akiket nem kell szeretnem; Te és a fogorvosom.

— De ha más körülmények között találkozoznánk, szeretnél? — Joseph nem tágít.

— Fogalmam sincs — felelem. — Más körülményt nem tudok elképzelni.

Éjszakai szoba — üres éjszakán, leszámítva saját jelenléte­met. Nézem a plafont, melyet lassan keresztülszel egy kint elhaladó autó lámpájának fénye. Földszinti lakásom van, nem szeretem a magas­­ságot. Ezelőtt mindig családi házban laktam.

Josephfel álmodom. Josephet sose érdekelték túlzottan az álmok. Eleinte még gyűjtöttem az álmaimat, hogy majd elmesé­lem neki azokat, melyekről azt gondoltam, érdekesek lehetnek, de ő sose akarta megmagyarázni jelentésüket. Inkább velem fejtette meg őket. Joseph szerint ébren lenni fontosabb, mint aludni. Azt akarta, hogy az előbbit szeressem jobban.

Álmomban mégis Josephet láttam, először jelent meg. Végül talán örülni fog majd, hogy sikerült neki, az után a sok parti-vacso­rára való készülődésről szóló álom után, ahol mindig hiányzott egy tényér. Aztán eszembe jut: nincs már itt, hogy elmondhassam neki. Ime, végül testet öltött az én veszteségem; nincs már itt Joseph, hogy elmondhassam neki. Senki sem maradt az életemben, aki csak azért lenne, hogy meséljek neki.

Egy repülőté­ri váróban vagyok. A gép késik, minden gép késik — talán sztrájk van —, és az emberek egymás hegyén-hátán nyü­z­­sögnek. Némelyikük izgatott, a gyerekek sírnak, néhány nő is sír, elvesztették hozzátartozóikat, neveket kiabálva nyomulnak a tömegben. Másutt nők és férfiak csoportja nevet és énekel, volt ben­nük annyi előrelátás, hogy hozzanak magukkal néhány karton sört a repülőté­rrre, most körbejár­nak az üvegek. Szeretnék némi informá­cióhoz jutni, de egyik pultnál sincs senki. Aztán eszembe jut, hogy otthon felejtetem az útlevele­met. Úgy döntök, hogy taxival hazame­gyek érte. Mire visszaérek talán már minden rendben lesz.

A kijárat felé igyekszem, de valaki a tömeg fölött nekem integet. Joseph az. Egyáltalán nem lep meg, hogy látom őt, bár nyár lévén a télikabátján kicsit elcsodálkozom. Sárga sálát tekert a nyaka köré és kalapot visel. Ezeket a ruhadarabokat még sohasem láttam rajta. Persze, hiszen fázik. Átvágott a tömegen, és most mellettem áll.

Vastag bőrkesztyű van rajta, s hogy kezet foghasson velem, lehúzza a jobbkezest. Joseph keze ragyogóan kék, határozott tem­pera-kék, képeskönyv-kék. Kis tétovázás után kezet fogok vele, de ő nem enged el, tartja a kezemet bizalommal, mint egy gyerek. Úgy mosolyog rám, mintha már hosszú ideje nem találkoztunk volna.

— Örülök, hogy megkaptad a meghívót — mondja.

Az ajtó felé vezet. Már kevesebben vannak. Az egyik oldalon egy standnál narancslevet árulnak. A pult mögött egyforma ruhában Joseph három felesége; fehér főkötő, fodros kötény, akár a negyvenes évek pincérnői. Belépünk az ajtón. Bent, kis asztalok körül emberek ülnek, és bár semmi sincs előttük, mégis úgy tűnik, mintha várnának valamire.

Leülök az egyik asztalhoz, Joseph leül velem szemben. Nem veti le sem a kalapját sem a kabátját, de kesztyűtlen kezét az asztalon nyugtatja. Újra normális színű a keze. Egy férfi áll mellettünk, igyekszik felkelteni figyelmünket. Kezeket és ujjakat ábrázoló jelekkel borított kis fehér lapot tart. Talán süketnéma. És valóban, ha a szájára nézek, látom, hogy az ajkai szinte egybeforrtak. Joseph karját rángatja most, és valami mást nyújt felé. Egy nagy sárga virág az. Joseph nem látja a férfit.

— Nézd! — szólok Josephnek, de a férfi már eltűnt és az egyik pincérnő jött helyette. Nem veszem jó néven, hogy félbeszakítanak. Annyi mindent el akarok mondani Josephnek, és olyan kevés időm van. A repülő azonnal indul, már hallom a másik teremből sercegő közleményeket, de a nő - hivatalos mosollyal az arcán — közénk furakodik. Az első feleség az. Mögötte, szolgálatban a másik kettő. Az első egy nagy tálcat tesz elénk az asztalra.

— Valami mást? — kérdi, mielőtt visszavonul.

A tálca tele süteményekkel, gyerekzsúr süteményekkel. Fehér színűek, csillag és félhold formájúak, színezett cukor és ezüst gömböcske a díszük. Túlságosan töménynek néznek ki.

— A bűneim — mondja Joseph. Hangja bánatosan cseng; mégis amikor felpillantok, rám mosolyog. Talán tréfál?

Megint lenézek a tálcára. Egy pillanatra kétségbeesem: én nem ezt rendeltem, nekem ez túl sok, megbetegedhetek tőle. Talán visszaküldhetném, de tudom, hogy ez lehetetlen.

Eszembe jut, hogy Joseph halott. A tálca felém lebeg, asztal nincs. Körülöttünk sötét úr. Ezernyi csillag és hold. Amint az egyik felé kinyújtom a kezem, mind felragyog.

Nem tudom, hogy mi lesz a jövő, de a múltat nem lehet elhanyagolni. A múltat nem lehet elhanyagolni, mert a múlt az, ami a jövőt meghatározza. A múltat nem lehet elhanyagolni, mert a múlt az, ami a jövőt meghatározza. A múltat nem lehet elhanyagolni, mert a múlt az, ami a jövőt meghatározza.

És a múlt nem lehet elhanyagolni, mert a múlt az, ami a jövőt meghatározza. A múltat nem lehet elhanyagolni, mert a múlt az, ami a jövőt meghatározza. A múltat nem lehet elhanyagolni, mert a múlt az, ami a jövőt meghatározza.

Szabó Mariann munkája